מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על־יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע״א, 2011
מספר השאלון: 011108, 211

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון ב׳

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — הבנה והבעה		—	50 נקודות
חלק א: הבנה	(25 נקודות)		
חלק ב: הבעה	(25 נקודות)		
פרק שני — תחביר		—	24 נקודות
פרק שלישי — מערכת הצורות		—	26 נקודות
	סה״כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום ״טיוטה״ בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה שני חלקים — א: הבנה, ב: הבעה.

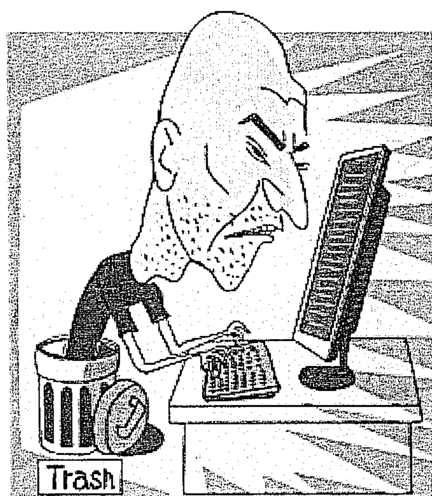
חלק א: הבנה (25 נקודות)

בחלק זה מאמר מרכזי וקטע נלווה.

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות 5-1 שאחריו.

רף חדש לרוע

מעובד על פי פניה עוז-זלצברגר, 10 ביולי 2007. אוחזר בתאריך 13 בספטמבר 2010, מהאתר **הארץ Online** שכתובתו http://www/haaretz.co.il

איור: עמוס בידרמן

פסקה א מאמר זה יועלה, מן הסתם, לאתר המִרְשֶׁתֶת (אינטרנט) של עיתון "הארץ", וכנהוג תְּזֻנַּב בו רשימה של תגובִיוֹת (טוקבקים), פרי מקלדתם של גולשים ערניים. יש מחברים שלא טורחים לקרוא תגובות אלה, ואחרים קשובים להן מאוד. כך או כך, הגיע הזמן להעלות לדיון ציבורי את מה שנאמר מִפֶּה לאוזן, וגם בין הטוקבקיסטים לבין עצמם: הסוגה החדשה של תגוביות גולשים על ידיעות חדשותיות היא תופעה מילולית פומבית המציבה רף חדש לרוע האנושי.

פסקה ב למען הסר ספק, המרשתת היא כר נפלא להפיכת הביטוי האנושי לדמוקרטי יותר. מהפכת הדפוס של גוטנברג[1] פחותת ערך לעומת הנגישות האדירה שהעניקה המרשתת לאלפי הכותבים בדרכם אל מיליארדי הקוראים. גם אם בני אנוש רבים עדיין נטולי מחשב מסיבות כלכליות או פוליטיות, מדובר בפריצה הגדולה ביותר של תרבות המילה הכתובה בדברי ימי האדם.

פסקה ג ולמען הסר עוד ספק, הרוע האנושי הוא עניין נצחי. ימיו כימי קין והבל. אבל מאז המצאת הכתב ועד לעשורים האחרונים נטתה האנושות להצניע רוע מילולי. הרוע הכתוב היה בדרך כלל מרוכך ומסוגנן.

פסקה ד האינטרנט יצר הבדל כמותי, ובעקבותיו גם הבדל איכותי, בינו ובין כל מוצר אחר בתולדות הכתב או הדפוס. ראשית, הוא נגיש להמונים שמעולם לא הטביעו חותם בזירה הציבורית. שנית, הוא מאפשר אנונימיות, לפחות לכאורה. שלישית, האינטרנט מתיר ומעודד תגובות בטן מִיָּדִיּוֹת, מפיץ ומנציח אותן.

[1] יוהן גוטנברג — אבי מהפכת הדפוס, חי במאה ה־15 בגרמניה. עד ימיו רק למעטים, בעיקר לאנשי דת, הייתה נגישות לספרים.

/המשך בעמוד 3/

פסקה ה אזורי התגוביות באתרי החדשות הפכו אפוא לתעודות מדהימות, פורצות דרך וגדר, של צד בטבע האנושי שתועד עד כה בזהירות ובמידה מועטה. מתפרסמים שם תכנים שכל אדם אולי שומע באוזניו ברחוב וליד השולחן, אך מעולם לא הועלו בעוצמה כזאת על תְּדָרִים ציבוריים. הטוקבקים והצ'טים, הפורומים והבלוגים הם הארכיון הבלתי מסונן הראשון בהיסטוריה.

פסקה ו ההקשר הישראלי מרתק במיוחד. מדיניות הטוקבקים של אתרי החדשות בישראל, כולל אתרי העיתונות הכתובה, ליברלית יותר ממקבילותיה במרבית ארצות המערב. הגולשים המקומיים זריזים ובוטים יותר מאחיהם בחברות שְׁלֵוֹות משלנו, וקצר יותר העורק המחבר בין תחושות הבטן שלהם לאצבעותיהם המקלידות. כך שגם אם מבעבע רוע לב בכל תרבות ותרבות, אצלנו הוא צף מהר יותר אל פני השטח ואל שרשורי התגוביות. גם בעניין זה ישראל היא מעין חלוץ לפני המחנה, אבן בוחן מרתקת לענייני אנוש באשר הם. אלימות, בעיקר פשיעה לאומנית, מפיקה מהגולש הישראלי קשת רגשות שבוודאי אינה שונה מזו האנושית הכללית, אבל היא חדה וגלויה יותר מכפי שנהוג בתרבויות (ותרבויות אינטרנט) אחרות.

פסקה ז הרבה בַּיְיטִים[2] של רוע עוברים תחת ידיהם היגֵעות של עורכי אתרים. בערוצי חדשות ישראליים מצנזרים בדרך כלל תגוביות בוטות מאוד, כגון תגוביות גזעניות וכן מסרים הכרוכים בצנעת הפרט ובחשש לשון הרע. אבל מהי הגדרתו של טקסט שהמסך אינו סובל? איש לא קבע הנחיות מדויקות. יש אתרים וערוצים החוסמים חלק גדול מהתגוביות הנשלחות אליהם, ואחרים מרשים לגולשיהם להעלות כמעט כל תוכן ולבטא כמעט כל יצר.

פסקה ח יקצר המצע מלדגום כאן סתם רשעות יום־יומית כלפי מושאי המאמרים, מְחַבְּרֵיהֶם וטוקבקיסטים־עמיתים. גם מיטבה של נפש האדם מבצבץ פה ושם. רבים הם המתונים, ולא בהם עסקינן. וצריך לומר מילה טובה אפילו על הרוע: גם הוא מקבל ערך מוסף כאשר הוא שנון, דוקרני ומנוסח היטב.

פסקה ט מה יעשה אדם הגון, קורא שאכפת לו? יקרא למחוקק לאכוף צנזורה על הרשת? ייאבק לחיטוי הזירה הציבורית החדשה, המופלאה והמטונפת הזאת? חלילה. כאן לא סין ולא איראן, וגם הן לא יוכלו לאורך זמן לסכור את הזרם האדיר של הציבוריות הווירטואלית. צנזור המרשתת אינו מעשי וגם לא מוסרי.

פסקה י אפשר וחשוב להתמודד עם הרוע הווירטואלי, אבל לא באמצעות השתקה. מוטב לעשות זאת בתבונה ובהומור, במרחב הציבורי שבו ראה לראשונה אור יום, כלומר במרשתת עצמה, כי אור השמש, כמאמר השופט היהודי־אמריקני החכם לואיס ברנדייס, הוא הטוב שבחומרי החיטוי.

---

[2] בַּיְיט — יחידה בודדת של זיכרון מחשב.

/המשך בעמוד 4/

ענה על כל השאלות 1-5.

1. מהי הטענה המרכזית של כותבת המאמר? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.
(4 נקודות)

א. אפשר למצוא במרשתת תגוביות חיוביות ומתונות המשקפות את הצד הטוב של נפש האדם, אולם מספרן מועט יחסית.

ב. בהשוואה לעבר, ניכרת בדורנו עלייה בביטוי הפומבי של הרוע המילולי באמצעות התגוביות, עם זאת אין להשתיקן.

ג. הרוע האנושי קיים מאז ומעולם בכל שכבות העם, אולם בעבר הוא היה מאופק, נסתר וחשוף רק למעטים.

ד. המרשתת חשובה כי היא מאפשרת את קיום הדמוקרטיה, לכן מהפכת הדפוס של גוטנברג פחותת ערך לעומתה.

2. במה שונה התרבות הישראלית מתרבויות מערביות אחרות בכל הקשור לרוע הבא לידי ביטוי בתגוביות? (ציין שני הבדלים.) (2 נקודות)

3. בכתיבת טיעון הכותבים משתמשים ברכיבי טיעון שונים: טענה, הנמקה, טענת נגד, הפרכה, הסתייגות.
מבין הרכיבים האלה, ציין מהו התפקיד המשותף לפסקות ד-ה במאמר זה, בזיקה לנאמר בפסקה א. (2 נקודות)

4. בפסקה ח הכותבת מסייגת את דבריה. כתוב מה הן ההסתייגויות שלה. (3 נקודות)

5. בפסקה האחרונה הכותבת מצטטת את דברי השופט ברנדייס: "אור השמש הוא הטוב שבחומרי החיטוי".

א. הסבר את דברי השופט. (2 נקודות)

ב. לְשם מה הכותבת מצטטת את דברי השופט? (2 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

קרא את הקטע הנלווה שלפניך, וענה על השאלות 8-6 שאחריו.

אשליית הטוקבק

מעובד על פי סיני גז, 23 בדצמבר 2006. אוחזר בתאריך 1 באוקטובר 2010,
מהאתר מחלקה ראשונה NEWS1 שכתובתו www.news1.co.il

פסקה א לאחרונה נערכים דיונים מגוחכים למדַי על מקומו של הטוקבק בדיון הציבורי. דיונים אלו מגוחכים מכיוון שהם נותנים משקל רב, רב מדי, לטוקבקים, ומנסים להסיט את הדיון מן העובדה שהטוקבקים משרתים בעיקר את מפעילי האתר ולא את המגיבים עצמם. יתר על כן, הטוקבק יוצר אשליה כאילו ניתנת לגולש החירות להביע את דעתו ולהשתתף באופן פעיל בנושא הנידון; אך האמת המרה היא כי מדובר במַצָּג שווא.

פסקה ב חשוב להסביר כי הטוקבק הוא בסך הכול תגובה לכתבה, לא השתתפות פעילה ואמִתית בדיון. הגולש הוא למעשה סביל המגיב לתכנים המוצגים לפניו, ואינו יוצר אותם. זאת ועוד, ברבים מאתרי האינטרנט אין לגולשים כל אפשרות להשיב ישירות לכותב המאמר או לדואר האלקטרוני שלו.

פסקה ג חשוב לזכור כי כיום מרבית האתרים הגדולים מסננים את הטוקבקים שאינם נראים להם (אגב לא מדובר רק בטוקבקים בוטים או פרובוקטיביים — נראה שדווקא להם ניתנת הבמה — נסו לשלוח טוקבק מנומק היטב ועינייני). מספיק לראות את עיצוב דפי האינטרנט שבהם מצויים הטוקבקים כדי להבין את ההתייחסות אליהם: המאמר מופיע בראש הדף, והטוקבקים בתחתית שרשרת הדיון, חסרי השפעה אמִתית. הכותבים אינם שותפים פעילים בדיון, ותגובותיהם הן אוסף דעות ואמרות שנשארות מחוץ לשיח. בסופו של דבר אתרי האינטרנט מתעניינים במספר הטוקבקים שנשלחו ולא באיכות הטוקבקים. כתבה טובה נמדדת על סמך כמות התגובות, ולא על סמך תוכן הכתבה או תוכן הטוקבקים.

פסקה ד הטוקבק הוא בעצם אשליה, הגורמת לנו, הצופים, להאמין שיש לנו ה"זכות" כביכול להיות חלק מן התוכן שאנו צורכים. אך למעשה איננו יוצרים אותו או שותפים פעילים ביצירתו — קהל מגיב הוא קהל פסיבי, מכיוון שאין באפשרותו להשפיע על המתרחש ברמת התוכן, אלא רק ברמה הכמותית.

פסקה ה האם מישהו ממפעילי אתר אינטרנט, ערוץ בטלוויזיה, מערכת העיתון או הרדיו — שאל אותנו אי־פעם בעזרת טוקבק או אס־אמ־אס מה הם התכנים שאנו רוצים לראות? ודאי שלא, והרשו לי לנחש שהוא גם לא ישאל זאת בעתיד. לאמצעי התקשורת נוח מאוד ליצור אשליה שאנחנו, הקהל, חלק מן הדיון, אך האמת היא שלנגד עיניהם עומדים שיקולי רייטינג, ולא האפשרות להפוך את הרשת לכיכר העם שבה כולם משתתפים. התוצאה היא שוק בלתי מרוסן של דעות לא מנומקות שאינן זוכות ליחס או לתשומת לב אמִתית.

/המשך בעמוד 6/

6. מהי טענתו המרכזית של הכותב סיני גז? (4 נקודות)

7. כיצד הייתה הכותבת פניה עוז-זלצברגר עשויה להגיב על הטענה המרכזית של הכותב סיני גז?
בסס את דבריך על מאמרה. (4 נקודות)

8. מאמרו של סיני גז נבדל בלשונו ממאמרה של פניה עוז-זלצברגר.
ציין הבדל אחד לפחות בין שני המאמרים מבחינת השימוש בלשון. (2 נקודות)

חלק ב: הבעה (25 נקודות)

בחר באחד מן הנושאים 10-9, וכתוב עליו מאמר בהיקף של עמוד עד עמוד וחצי לפי ההוראות.

9. **לשאלת האנונימיות ברשת**

לאחרונה הועלתה הצעת חוק אשר תחייב לחשוף את זהותם של טוקבקיסטים שפגעו בשמם הטוב של אנשים שונים. חוק זה עלול להגביל את הזכות לחופש הביטוי.

כתוב מאמר **טיעון**, ובו הבע את עמדתך בנושא זה. נמק את דבריך.

10. **"מַעֲנֶה רַּךְ יָשִׁיב חֵמָה".** (משלי, ט"ו, 1)

לפי הנאמר בפסוק זה, דיבורים נעימים ורכים עשויים להרגיע את סערת נפשו של אדם השרוי בכעס גדול, ואפשר לפתור סכסוכים ולמנוע ריב על ידי דברים מתונים ושקולים.
עם זאת בחברה יש מצבים רבים שבהם המלצה זו אינה מיושמת.
האם כדאי לאמץ את דרך ההתנהגות המוצעת בספר משלי כדרך היחידה להתמודדות עם אי־הסכמה?

כתוב מאמר **טיעון**, ובו הבע את עמדתך בשאלה זו. בסס את טענתך.

/המשך בעמוד 7/

פרק שני – תחביר (24 נקודות)

בפרק זה ענה על <u>ארבע</u> שאלות: על שאלה 11 (חובה), ועל <u>שלוש</u> מהשאלות 16-12 (שאלות בחירה).
(לכל שאלה — 6 נקודות)

שים לב: השאלות בפרק זה כוללות סעיפים העוסקים בניתוח תחבירי וסעיפים העוסקים בהמרה, בניסוח מחדש. בסעיפים שנדרש בהם ניתוח תחבירי, הקפד על ההנחיות הכלולות בגוף השאלה; בסעיפים שנדרשת בהם המרה: — הקפד על משמעות הגיונית במשפט שתכתוב. — תוכל להשמיט או להוסיף מילים לפי הצורך.

11. **<u>שאלת חובה</u>** (6 נקודות)

לפניך שני משפטים מורכבים I-II. העתק אותם למחברתך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

I. **האינטרנט נגיש להמונים ש<u>מעולם</u> לא הטביעו חותם בזירה <u>הציבורית</u>.**

II. **גולש המפר <u>חוק</u> עלול לגלות שלא יוכל להסתתר עוד מאחורי זהות אנונימית.**

א. בכל אחד מן המשפטים I ו־II תחם את הפסוקית או הפסוקיות, וציין את התפקיד התחבירי של <u>כל אחת</u> מהן.

ב. ציין את התפקיד התחבירי של <u>כל אחת</u> מן המילים המודגשות בקו במשפטים.

ג. המר את משפט II למשפט בעל פסוקית <u>נושא</u>.

/המשך בעמוד 8/

שאלות בחירה (18 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 16-12 (לכל שאלה — 6 נקודות).

12. קרא את הפסקה שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריה.

לאחרונה נערכים דיונים מגוחכים למדי על מקומה של התגובית בדיון הציבורי. דיונים אלה מגוחכים מכיוון שהם נותנים משקל רב מדי לתגוביות. התגוביות משרתות את מפעילי האתר ולא את המגיבים עצמם.

א. העתק למחברתך כל אחד מן המשפטים שבפסקה, וציין את הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב או איחוי (מחובר). אם יש במשפט חלקים כוללים — ציין זאת.

ב. ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בקו בכל משפט.

ג. כתוב מחדש את המשפט האחרון באמצעות המבנה ״לא... אלא״.

13. לפניך שני משפטים I-II. קרא אותם, וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

I. **בערוצי חדשות ישראליים מצנזרים בדרך כלל תגוביות בוטות מאוד.**

II. **גם אם בני אנוש רבים עדיין נטולי מחשב, מדובר בפריצה גדולה של תרבות המילה הכתובה.**

א. שני המשפטים I ו־II הם בעלי נושא סתמי. יש דרכים אחדות להביע סתמיות. ציין כיצד מובעת הסתמיות בכל אחד משני המשפטים שלעיל.

ב. מהו היתרון מבחינה רטורית של ניסוח משפטים באמצעות סתמיות?

ג. לפניך משפט.

מאז המצאת הכתב נטתה האנושות להצניע רוע מילולי.

נסח משפט זה מחדש כך שיביע סתמיות.

/המשך בעמוד 9/

14. לפניך שני משפטים I-II. קרא אותם, וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

I. **מאמר זה יועלה, מן הסתם, לאתר המרשתת.**

II. **האינטרנט מאפשר אנונימיות, לפחות לכאורה.**

א. מהו התפקיד התחבירי המשותף למילים המודגשות בקו?

ב. לשם מה נוהגים להשתמש בחלק תחבירי זה? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

(1) כדי לפרט את דברי הכותב.

(2) כדי להדגיש את חגיגיות הדיבור.

(3) כדי להביע דעה או הערה של הכותב על הנאמר.

(4) כדי לספק מידע שישמש רקע להבנת הנושא.

ג. לפניך שני משפטים I-II. איזה מהם מכיל אותו חלק תחבירי שציינת בסעיף א?

I. **אלימות, בעיקר פשיעה לאומנית, מפיקה מהגולש הישראלי קשת של רגשות.**

II. **הגיע הזמן, כנראה, להעלות לדיון ציבורי את מה שנאמר מפה לאוזן.**

15. לפניך משפט. העתק אותו למחברתך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

יש אתרים החוסמים חלק גדול מן התגוביות, ואחרים מפרסמים כמעט כל תגובית שהגולשים כותבים.

א. ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב או איחוי (מחובר).

- אם המשפט מורכב — תחם את הפסוקית או הפסוקיות, וציין את תפקידן התחבירי.
- אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) — תחם את האיברים, וציין את סוגם התחבירי.

ב. מהו הקשר הלוגי המתקיים בין חלקי המשפט?

ג. פְּרֵק את המשפט לארבעה משפטים פשוטים ועצמאיים.

16. לפניך משפט שאלה על פי הקטע הנלווה. קרא אותו, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

האם מישהו ממפעילי אתר האינטרנט שאל אותנו אי־פעם בעזרת הטוקבק מה הם התכנים הראויים?

א. ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב או איחוי (מחובר).

ב. לאילו מטרות נוהגים להשתמש במשפטי שאלה מסוג זה?

ג. נסח את השאלה כמשפט חיווי שיביע את תוכנו.

/המשך בעמוד 10/

פרק שלישי – מערכת הצורות (26 נקודות)

בפרק זה ענה על שלוש שאלות: על שאלה 17 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 21-18 (שאלות בחירה).

17. שאלת חובה (8 נקודות)

א. לפניך רשימה של שמונה מילים (פעלים ושמות). מיין במחברתך את המילים שברשימה לשלוש קבוצות על פי הגזרה.

מְפִיקוֹת, הַמְצָאָה, תְּחוּשָׁה, הֲפִיכָה, חִטּוּי, יֵאָבֵק, מֻפְלָאָה, צָף

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשות שתי מילים.

העתק למחברתך רק את המשפט שבו שתי המילים שייכות לאותו בניין, וציין את הבניין.

- תגובות רבות **נִשְׁלְחוּ** לאתר בעקבות פרסום הידיעה על **הַעֲלָמוּת** של התמונה מן התערוכה.
- אם **נְבַצֵּעַ** את המוטל עלינו, נצליח לעמוד במועד **הַהַגָּשָׁה** של העבודה.
- אזרחים רבים **מִתְלוֹנְנִים** על הזמן הרב הכרוך **בַּהַמְתָּנָה** למענה אנושי בטלפון בפנייה למוסד ציבורי.
- יש חשש כי **הַתִּפְקוּד** של טייסים במצבי לחץ עלול **לִגְרֹם** לאסון.

/המשך בעמוד 11/

<u>שאלות בחירה</u> (18 נקודות)

לפניך ארבע שאלות: שתיים מתחום הפועל (שאלות 19-18), ושתיים מתחום השם (שאלות 21-20).
עליך לענות על שתי שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן כרצונך: מתחום הפועל, מתחום השם או
משני התחומים (לכל שאלה — 9 נקודות).

<u>שים לב</u>: בכל שאלה שתבחר, ענה על <u>כל</u> הסעיפים שבה.

<u>הפועל</u>

18. א. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם יש פועל מודגש.

— עורכי האתרים במרשתת **מוֹתִירִים** מקום לתגובות.

— המרשתת **מַתִּירָה** תגובות בטן מִיָּדִיּוֹת.

(1) ציין את <u>השורש</u> ואת <u>הבניין</u> של כל אחד מן הפעלים.

(2) מהי הצורה הסבילה של הפועל **מַתִּירָה**? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

מֻתֶּרֶת, נוֹתְרָה, תִּוָּתֵר, תְּנֻתַּר

ב. לפניך משפט, ובו מודגשות ארבע צורות פועל בהווה (צורות בינוני).

הרוע האנושי **הַמְּתֹעָד** היה בדרך כלל **מְסֻגְנָן** **וּמַבְרִיק**, ולעתים הוצג באופן **מְגֻחָךְ**.

(1) איזו צורת פועל יוצאת דופן מבחינת <u>הבניין</u>?

(2) מהו הבניין <u>המשותף</u> לשלוש הצורות האחרות?

(3) איזה מבין הפעלים שלפניך הוא מאותו הבניין שציינת בסעיף (2)?

מְצֻנָּע, מֻתָּךְ, מְחֻדָּשׁ, מוּפָץ

/המשך בעמוד 12/

19. א. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם יש פועל מודגש.

— צריך **לְמַסֵּד** בחוק את אופן ההתבטאות במרשתת.

— בכתיבת טיעון יש **לְהִתְמַקֵּד** בהוכחת הטענה.

(1) מה משותף לשני הפעלים מבחינת דרך ההיווצרות של השורש?

(2) הסבר את דרך ההיווצרות של כל פועל.

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מוצגות שתי אפשרויות להגיית הפועל: אחת נכונה ואחת שגויה. בכל משפט העתק למחברתך את הצורה המבטאת את ההגייה הנכונה של הפועל (כולל ניקוד).

— הבלוג והצ'יט **הִפִּיצוּ / הֵפִיצוּ** בעולם את השימוש במרשתת.

— כותבי התגוביות אינם **מַכִּירִים / מְכִּירִים** זה את זה.

— כיום, בעידן הרשתות החברתיות הווירטואליות, **נִרְאָה / נִרְאֶה** שמערכות היחסים בין בני האדם הולכות ומשתנות.

— אין פלא שהאדם הבודד נוטה להיות טיפוס **מְדֻכֵּא / מְדֻכָּא**.

/המשך בעמוד 13/

השם

20. א. לפניך שלושה שמות פעולה מודגשים.

בִּטּוּי אנושי, **שִׁנּוּי** קיצוני, **מִלּוּי** דרישה

(1) ציין לאיזה בניין שייכים שמות הפעולה האלה.

(2) איזה שם פעולה יוצא דופן מבחינת הגזרה? נמק את תשובתך.

(3) למילה **בִּטּוּי** יש שתי משמעויות:

— ניב, צירוף מילים קבוע

— פעולת הבעה של רעיונות או רגשות

ציין איזו מבין שתי המשמעויות מתאימה לצירוף "**בִּטּוּי** אנושי" (פסקה ב במאמר).

ב. לפניך משפט מן המאמר, ובו שני שמות תואר מודגשים.

האינטרנט יצר הבדל **כַּמּוּתִי**, ובעקבותיו גם הבדל **אֵיכוּתִי**, בינו ובין כל מוצר אחר בתולדות הכתב.

(1) מהי דרך התצורה המשותפת לשני השמות? בחר באחד השמות, ותאר את דרך היווצרותו.

(2) אילו מבין השמות שלפניך נוצרו באותה דרך תצורה שציינת בסעיף (1)?

עִתּוֹן, זְכוּת, מִרְשֶׁתֶת, תִּיקִיָּה, יָדִית

21. א. לפניך רשימה של שמונה שמות.

תְּבוּסָה, תִּרְגּוּם, תּוֹבְעָנוּת, תַּגְלִית, תּוֹכָחָה, תְּלִישׁוּת, תְּחִימָה, תַּבְרוּאָה

(1) העתק למחברתך את הטבלה, ומיין בה את השמות.

(2) בחר בשם אחד מכל קבוצה והסבר את קביעתך בנוגע לשיבוצו בטבלה.

השמות שבהם התי"ו היא שורשית	השמות שבהם התי"ו היא תחילית

ב. הסבר במה שונה המילה **תְּגוּבָה** מן המילה **תְּגוּבִית** מבחינת דרך תצורתה.

בהצלחה!